
Рӯзи дуюми нишасти бисту панҷум
ШВ (25) № 2, банди 7-уми рӯзнома

ҚАРОРИ № 3/18 БЕХАТАРИИ РҶЗНОМАНИГОРОН

Шӯрои вазирон,

Бо таъкиди дубора бар тамоми ўҳдадорихои дахлдори Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо (САҲА) оид ба ҳуқуқ ба озодии баён, озодии воситаҳои ахбори омма ва чараёни озоди иттилоот, аз ҷумла он ўҳдадорихое, ки дар Санади ниҳии Хелсинки (1975) ва Санади Копенхаген (1990) зикр шудаанд, ки дар онҳо кишварҳои иштирокчи САҲА тасдиқ намудаанд, ки ҳуқуқ ба озодии баён озодии доштани ақида, инчунин дарёфт ва паҳн кардани иттилоот ва андешаҳоро бидуни даҳолати мақомоти давлатӣ ва сарфи назар аз марзҳо дар бар мегирад,

Бо дарназардошти он ки ҳар фард мутобиқи Эълумияи умумии ҳуқуқи башар, баҳусус моддаи 19-и он ва Паймони байналмилалӣ ҳуқуқҳои шаҳрвандӣ ва сиёсӣ (ПБҲШС), баҳусус моддаи 19-и он, ҳуқуқ ба озодии ақида ва баёни озоди онро дорад ва ин ҳуқуқ яке аз пояҳои муҳимтарини ҷомеаи демократӣ ва яке аз шартҳои бунёдии пешрафт ва рушди он мебошад,

Ҳамчунин бо дарназардошти он ки ҳуқуқ ба озодии баён танҳо таҳти маҳдудиятҳои метавонад қарор бигирад, ки бо қонун пешбинӣ шудаанд ва бо сабабҳои дар банди 3-и моддаи 19-и Паймони байналмилалӣ ҳуқуқҳои шаҳрвандӣ ва сиёсӣ зикргардида зарур мебошанд,

Бо таъкиди дубора бар ин ки расонаҳои мустақил шартҳои муҳимтарини ҷомеаи озоду кушод ва сохторҳои давлатии посухгӯ ба амалкардҳои худ маҳсуб ёфта, онҳо дар ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои асосии инсон нақши хоса доранд, тавре дар Санади ҷаласаи конфронси ченаки инсонии Иҷлоси амният ва ҳамкорӣ Аврупо (ИАҲА), ки соли 1991 дар Маскав баргузор гардида буд, зикр шудааст,

Бо эътирофи он ки рӯзноманигорӣ ва технологияҳо дар ҳоли таҳаввуланд ва ин раванд ба муҳофизаҳои ҷамъиятӣ мусоидат менамояд, дар ҳоле ки он инчунин метавонад доираи хатарҳоеро, ки ба беҳатарии рӯзноманигорон таҳдид менамоянд, густариш диҳад,

Бо эътирофи аҳамияти пешбурду ҷимояи бехатарии рӯзноманигорон барои татбиқи Ҳадафҳо ва вазифаҳои дахлдори рушди устувори Рӯзномаи Созмони Милали Муттаҳид (СММ) то соли 2030,

Бо эътирофи он ки фаъолияти рӯзноманигорон метавонад ҳуди онҳо ва пайвандонашонро, аз ҷумла тавассути истифода аз технологияҳои рақамӣ, дар маърази хатари зӯрварӣ, таҳдид ва таъкиб қарор диҳад ва боиси дасткашии онҳо аз идомаи кор ё ба худсензура рӯ овардани онҳо гардад,

Бо изҳори нигаронӣ аз он ки истифодаи чораҳои маҳдудкунандаи беасос нисбат ба рӯзноманигорон метавонад ба бехатарии онҳо таъсир расонад, онҳоро аз пешниҳоди иттилоот ба аҳли ҷомеа боздорад ва ба ин васила ба татбиқи ҳуқуқ ба озодии баён таъсири манфӣ гузорад,

Бо таъкиди дубора бар ин ки воситаҳои ахбори оммаи дохили қаламрави кишварҳо бояд дастрасии бемаҳдуд ба манбаъҳои хабарӣ ва хидматрасониҳои иттилоотии хориҷӣ дошта бошанд, аҳли ҷомеа низ аз озодии мушобеҳ дар дарёфт ва паҳн кардани иттилоот ва андешаҳо бидуни дахолати мақомоти давлатӣ ва сарфи назар аз марзҳо, аз ҷумла тавассути нашрияҳои хориҷӣ ва барномаҳои телевизионӣ ва радиой, бархӯрдор бошанд, ва ҳар гуна маҳдудиятҳо дар истифодаи ин ҳуқуқ бояд тибқи қонун муқаррар шуда, бо меъёрҳои байналмилалӣ мутобиқат кунанд, чунон ки дар Санади чаласаи конфронси ченаки инсонии ИАҲА, ки соли 1991 дар Маскав баргузор гардида буд, зикр шудааст,

Бо изҳори нигаронӣ аз он ки риоя накардан ва поймолкунии ҳуқуқ ба озодӣ аз дахолати худсарона ё ғайриқонунӣ ба ҳаёти шахсӣ метавонад ба бехатарии рӯзноманигорон таъсир расонад,

Бо изҳори нигаронии амиқ аз тамоми мавридҳои поймолкунии ҳуқуқи инсон ва амалҳои ғайриқонунӣ бар зарари бехатарии рӯзноманигорон, аз ҷумла куштор, шиканча, нопадидшавии иҷборӣ, ҳабси худсарона, боздошти худсарона ва ихроҷи худсарона, тарсонидан, таъкиб ва таҳдидҳо дар ҳар шакл, аз ҷумла ҷисмонӣ, ҳуқуқӣ, сиёсӣ, технологӣ ё иқтисодӣ, ки ба сарқӯб кардани фаъолияти онҳо нигаронида шудаанд,

Бо изҳори нигаронӣ аз хатарҳои мушаххасе, ки занони рӯзноманигор дар робита ба фаъолияти худ бо онҳо рӯбарӯ мешаванд, аз ҷумла хатарҳои тавассути истифодаи технологияҳои рақамӣ, инчунин бо таъкид бар аҳамияти таъмини ҳаддиаксари бехатарии имконпазир барои онҳо ва ин ки таҷрибаҳо ва нигарониҳои занони рӯзноманигор ба таври муассир мавриди таваҷҷӯҳ қарор гиранд,

Бо эътирофи нақши муҳими рӯзноманигорон дар инъикоси раванди интиҳобот, аз ҷумла дар огоҳонии аҳли ҷомеа дар бораи номзадҳо, барномаҳои онҳо ва мувоҳисаҳои ҷорӣ, ва бо изҳори нигаронии ҷиддӣ аз таҳдидҳо ва ҳамлаҳои хушунатомез, ки рӯзноманигорон метавонанд дар ин замина бо онҳо рӯбарӯ шаванд,

Бо эътирофи аҳамияти рӯзноманигории таҳқиқотӣ ва ин ки тавоноии расонаҳо барои таҳқиқ ва интишори натиҷаҳои таҳқиқоти худ, аз ҷумла дар Интернет, бидуни тарсу ҳарос аз таъкибу фишор, метавонад нақши муҳимро дар ҷомеаҳои мо, аз ҷумла дар ҷавобгӯ нигоҳ доштани ниҳодҳои давлатӣ ва мақомот, иҷро кунад,

Бо изҳори нигаронӣ аз афзоиши маъракаи ҳадафмандона, ки фаъолияти рӯзноманигоронро заиф мекунанд ва эътимоду боварии ҷомеа ба эътибори рӯзноманигорӣ аз байн мебаранд, ва бо эътирофи он ки ин раванд метавонад хатари таҳдид ва зӯровариро алайҳи рӯзноманигорон афзоиш диҳад,

Бо изҳори нигаронии ҳамзамон аз ҳолатҳое, ки дар онҳо роҳбарони сиёсӣ, мансабдорони давлатӣ ва/ё мақомот рӯзноманигоронро мавриди тарсонидану таҳдид қарор медиҳанд, ба зӯроварӣ нисбат ба онҳо роҳ медиҳанд ё аз маҳкумшавии онҳо худдорӣ мекунанд,

Бо изҳори нигаронии амиқ дар робита ба афзоиши таҳдидҳо ба бехатарии рӯзноманигорон, аз ҷумла аз ҷониби гурӯҳҳои террористӣ ва созмонҳои ҷинояткор,

Ҳамчунин бо таъкид бар хатарҳои мушаххаси марбут ба бехатарии рӯзноманигорон дар асри рақамӣ, аз ҷумла осебпазирии ҳоси рӯзноманигорон нисбат ба хатарҳои мавриди ҳамлаҳои ҳакерӣ, назорати ғайриқонунӣ ё худсарона, ё ба даст даровардани паёмҳо, ки татбиқи ҳуқуқи онҳо ба озодии баён ва ҳуқуқи муҳофизат шудан аз даҳлатҳои ғайриқонунӣ ё худсарона ба ҳаёти шахсияшонро ҳалалдор мекунанд,

Бо таъкиди дубора, ки кишварҳои иштирокчии САҲА ҳамаи мавридҳои ҳамла ба рӯзноманигорон ва рафтори мақсадноки хусуматомезро нисбат ба онҳо маҳкум мекунанд ва ҳамоно тавре ки дар Вохӯрии сарони давлатҳои ИАҲА дар Будапешт дар соли 1994 ибраз гардида буд, талош хоҳанд кард, то масъулони бевоситаи ҷунин ҳамлаҳо ва озору азиятҳо ба ҷавобгарӣ кашанд, инчунин бо эътирофи он ки ба ҷавобгарӣ кашидани масъулони ҷиноятҳои нисбат ба рӯзноманигорон содиршуда унсури калидӣ дар пешгирии ҳамлаҳои оянда мебошад,

Бо таъкид бар аҳамияти таҷлили 2 ноябр ҳамчун Рӯзи байналмилалӣ хотима додан ба бечазой барои ҷиноятҳо алайҳи рӯзноманигорон, ки аз ҷониби Маҷмаи Умумии СММ эълон шудааст,

Бо изҳори нигаронӣ аз ҳукмфармоии фазои бечазой, ки дар шароити он ҳамлаҳои хушунатомез алайҳи рӯзноманигорон бечазо мемонанд, ва бо эътирофи нақши ҳукуматҳо, қонунгузорон ва низоми судӣ дар эҷоди муҳити кории амн ва таъмини бехатарии рӯзноманигорон, аз ҷумла тавассути маҳкумияти оммавӣ ва ба ҷавобгариҳои судӣ кашидани ҳамаи масъулони ҷиноятҳо бар зидди рӯзноманигорон,

Бо ёдоварӣ аз қатъномаҳои Шӯрои Амниятӣ СММ 1738 (2006) ва 2222 (2015), ки ҳамаи мавридҳои поймолкунии ҳуқуқ ва сӯиистифода алайҳи рӯзноманигорон, мутахассисони расонаҳо ва кормандони вобастаро дар вазъияти низоъҳои мусаллаҳона маҳкум мекунанд ва баён медоранд, ки рӯзноманигорон, мутахассисони расонаҳо ва кормандони вобаста, ки дар сафарҳои хизмати хатарнок дар минтақаҳои низоъҳои мусаллаҳона қарор доранд, бояд шаҳрвандони ғайринизомӣ ҳисобида шаванд ва бояд ба ин сифат ҳимоя карда шаванд, ба шарте ки онҳо ягон амалеро, ки ба мақоми онҳо ҳамчун шаҳрвандони ғайринизомӣ таъсири манфӣ мерасонад, анҷом надиханд,

аз кишварҳои иштирокчии САҲА даъват ба амал меоварад:

1. Ҳамаи ўҳдадориҳои САҲА ва ўҳдадориҳои байналмилалӣ худро вобаста ба озодии баён ва озодии воситаҳои ахбори омма, аз ҷумла тавассути риоя, пешбурду Ҳимояи озодии ҷустуҷӯ, бадастонарӣ ва интишори иттилоот сарфи назар аз марзҳо, пурра амалӣ намоянд;
2. Қонунгузорӣ, сиёсат ва фаъолияти худро дар робита ба озодии воситаҳои ахбори омма бо ўҳдадориҳо ва вазифаҳои байналмилалӣ худ қомилан мутобик созанд ва онҳоро бознигарӣ, ва дар сурати зарурӣ, лағв ё ислоҳ кунанд, то ба тавоноии рӯзноманигорон барои фаъолияти мустақил ва бидуни дахолати беасос маҳдудият эҷод накунанд;
3. Ҳама гуна Ҳамлаҳо ба рӯзноманигорон ва хушунатро нисбат ба онҳо, аз қабili қуштор, шиканча, нопадидшавии иҷборӣ, Ҳабси худсарона, боздошти худсарона ва ихроҷи худсарона, тарсонидан, таъқиб ва таҳдидҳоро дар ҳар шакле, аз ҷумла Ҳисмонӣ, ҳуқуқӣ, сиёсӣ, технологӣ ё иқтисодӣ, ки барои сарқӯб қардани фаъолияти онҳо ва/ё бастанӣ ғайриқонунӣ иҷборӣ идораҳои онҳо, аз ҷумла дар шароити низоъ истифода мешаванд, ошкоро ва бечунучаро маҳкум намоянд;
4. Ҳамлаҳо ба қанони рӯзноманигорро низ дар робита ба фаъолияти қориашон, ба қонанди озори қинсӣ, таҳқиру азият, тарсонидан, таҳдид ва зӯрварӣ, аз ҷумла бо истифода аз технологияҳои рақамӣ, ошкоро ва бечунучаро маҳкум намоянд;
5. Бо даъвати қиддӣ барои озодии қаврӣ ва бешарти Ҳамаи рӯзноманигороне, ки худсарона Ҳабс ё боздошт шудаанд, қаравгон қирифта шудаанд ва ё қурбонии нопадидшавии иҷборӣ қардиданд, қаромад қунанд;
6. Бо мақсади хотима додан ба бечазой барои қиноятҳои содиршуда нисбат ба рӯзноманигорон тавассути таъмини шароити ба қавобқарӣ қашидани масъулони ин амалҳо Ҳамчун унсӯри қалидӣ дар пешгирии Ҳамлаҳои оянда, қораҳои муассир андешида шаванд, аз ҷумла бо таъмини он ки мақомоти қифзи ҳуқуқ тафтишоти қаврӣ, муассир ва бегаразонаро дар мавриди амалҳои хушунатомез ва таҳдидҳо алайҳи рӯзноманигорон анҷом диҳанд, то Ҳамаи масъулон ба додгоҳ қашидида шаванд ва таъмин намоянд, ки қабрдидагон ба воситаҳои муносиби Ҳимояи ҳуқуқӣ дастрасӣ дошта бошанд;
7. Аз роҳбарони сиёсӣ, мансабдорони давлатӣ ва/ё мақомот даъват ба амал оранд, ки аз тарсонидан, таҳдид ё роҳ додан ба зӯрварӣ алайҳи рӯзноманигорон худдорӣ қунанд ва зӯрвариро алайҳи рӯзноманигорон ба таври ошкоро маҳкум намоянд, то қатарҳо ё таҳдидҳоеро, ки рӯзноманигорон метавонанд бо онҳо рӯбарӯ шаванд, қоҳиш диҳанд ва ба заиф қардонидани эътимод ба эътибори рӯзноманигорон роҳ надиҳанд ва аҳамияти рӯзноманигории мустақилро эътиром намоянд;
8. Аз худсарона ё ғайриқонунӣ қонез шудан ба истифодаи технологияҳои рамзгузорӣ ва бе ифшои ном навиштан (анонимизатсия) аз қониби рӯзноманигорон худдорӣ намоянд ва инчунин аз истифодаи усулҳои назорати ғайриқонунӣ ё худсарона худдорӣ қунанд, бо дарназардошти он ки қунин амалҳо қоймолқунии ҳуқуқи инсонии рӯзноманигорон буда, метавонанд онҳоро ба қатари эътимолӣ зӯрварӣ дучор қунанд ва ба бехатариашон таҳдид намоянд;

9. Ниҳодҳои давлатӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқро ташвиқ намоянд, ки ба корҳои иттилоотиву огоҳибахшӣ ва омӯзишии марбут ба зарурати таъмини бехатарии рӯзноманигорон, машғул шаванд ва дар ҳолатҳои зарурӣ ба ҷалби ҷомеаи шахрвандӣ ба чунин фаъолият мусоидат кунанд;
10. То ҳадди имкон, низоми миллии ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумот ва гузоришдиҳиро дар бораи ҳолатҳои ҳамла ва зӯрварӣ алайҳи рӯзноманигорон таъсис ё тақвият диҳанд;
11. Таъмин намоянд, ки қонунҳо дар бораи тўҳмат, ҷазо ё таҳримҳои аз ҳад зиёдҳо, ки метавонанд ба бехатарии рӯзноманигорон таҳдид кунанд ва/ё онҳоро дар амал дучори сензура гардонанд ва дар иҷрои рисолаташон дар самти иттилоърасонӣ ба ҷомеа монеа эҷод намоянд, дар бар нагиранд ва дар сурати зарурӣ, чунин қонунҳоро мутобиқи ўҳдадориҳои кишварҳои иштирокчӣ дар доираи қонуни байналмилалӣ ҳуқуқи инсон, бознигарӣ ва лағв намоянд;
12. Ҷаҳорҷӯби қонунии қобили иҷро барои ҳимояи рӯзноманигорон ва тамоми ўҳдадориҳои марбутан ба САҲА-ро ба таври муассиртар иҷро кунанд;
13. Бо Намояндаи САҲА оид ба озодии воқитаҳои ахбори омма, аз ҷумла дар мавриди масъалаи бехатарии рӯзноманигорон, ҳамкории комил ба роҳ монанд;
14. Намояндаи САҲА оид ба озодии воқитаҳои ахбори оммаро дар ҳимоя ва пешбурди мунтазами бехатарии рӯзноманигорон дар тамоми кишварҳои иштирокчии САҲА, мутобиқи ваколатҳояш, ташвиқ намоянд.

TAJIK
Original: ENGLISH

ИЗҲОРОТИ ТАФСИРӢ ТАҲТИ БАНДИ 6-И ҚИСМИ IV.1(A)-И ҚОИДАҲОИ ТАРТИБӢ АМАЛИСОЗИИ СОЗМОНИ АМНИЯТ ВА ҲАМКОРӢ ДАР АВРУПО

Ҳайати Австрия ҳамчун кишвари раисикунанда дар Иттиҳоди Аврупо, суханро ба намояндаи Иттиҳоди Аврупо вогузор кард, ки изҳороти зайлро ироа намуд:

«Дар робита ба қабули ин қарор оид ба бехатарии рӯзноманигорон, меҳоҳам мутобиқи банди 6-и қисми IV.1(A)-и Қоидаҳои тартиби амалисозии САҲА, аз номи Иттиҳоди Аврупо ва давлатҳои аъзои он, Албания, Канада, Ҷумҳурии Македонияи Югославияи собиқ, Украина ва Монтенегро, изҳороти тафсирии зеринро пешниҳод намоям:

Мо аз қабули ин қарори муҳим истиқбол мекунем, ва мутмаинем ки талошҳои САҲА ва тамоми кишварҳои иштирокчии онро дар мавриди масъалаи бехатарии рӯзноманигорон тақвият хоҳад дод.

Тавре ки Кумитаи ҳуқуқи башари СММ дар Шарҳи умумии № 34 қайд кардааст, рӯзноманигорӣ фаъолиятест, ки аз ҷониби доираи васеи ашхос иҷро карда мешавад. Мо мутаассифем, ки дар мавриди истилоҳоте, ки ба таври возеҳ муайян мекунад, ки талошҳо барои ҳимояи рӯзноманигорон набояд танҳо бо ашхосе маҳдуд шаванд, ки расман ҳамчун рӯзноманигор эътироф шудаанд, балки бояд ҳайати ёрирасон ва дигар ашхосро, аз қабилӣ «рӯзноманигори шаҳрвандӣ», блогнависон, фаъолони шабакаҳои иҷтимоӣ ва ҳомиёни ҳуқуқи инсон, ки аз воситаҳои нави иттилоотӣ барои фарогирии шумораи васеи шунавандагону хонандагон истифода мебаранд, низ фаро гиранд, мувофиқа ҳосил нашуд. Ин мавқеи Иттиҳоди Аврупо ҳамчунон боқӣ мемонад.

Мо инчунин аҳамияти онро таъкид менамоем, ки қарорҳои САҲА дар ин мавзӯ бояд қомилан бо меъёрҳои байналмилалӣ, аз ҷумла бо қатъномаҳои дахлдори СММ, бахусус қатъномаи 39/6-и Шӯрои ҳуқуқи башар аз 27 сентябри соли 2018 ва қатъномаи 72/175-и Маҷмаи Умумии СММ аз 19 декабри соли 2017, мутобиқат кунанд. Мутаассифем, ки дар ин замина ба мувофиқа расидан муяссар нашуд.

Ҷаноби Раис, хоҳишмандам ин изҳоротро ба қарор ва дафтари нишаст замима намоем».

TAJIK
Original: ENGLISH

ИЗҲОРОТИ ТАҒСИРӢ ТАҲТИ БАНДИ 6-И ҚИСМИ IV.1(A)-И ҚОИДАҲОИ ТАРТИБӢ АМАЛИСОЗИИ СОЗМОНИ АМНИЯТ ВА ҲАМКОРӢ ДАР АВРУПО

Аз ҷониби ҳайати Иёлоти Муттаҳидаи Амрико:

«Мо қатъиян аз беҳатарии рӯзноманигорон ва озодии баён ҳимоят мекунем. Мо бори дигар таъкид менамоем, ки ҳама гуна маҳдудиятҳо дар амалӣ намудани ҳуқуқ ба озодии баён, аз ҷумла озодии ҷустуҷӯ, дарёфт ва интишори ҳама гуна иттилоот ва андешаҳо, барои намояндагони воситаҳои ахбори омма ва ҷомеа, бояд бо ӯҳдадориҳои кишварҳо таҳти моддаи 19-и Паймони байналмилалӣ ҳуқуқҳои шаҳрвандӣ ва сиёсӣ (ПБҲШС) мутобикат кунанд. Ин модда кишварҳои узвро муваззаф мекунад, ки дар қаламрав ва таҳти салоҳияти худ ҳуқуқи тамоми афродро ба озодии баён риоя намоянд ва таъмин кунанд. Мо ҳама гуна истинод ба «меъёрҳои байналмилалӣ»-ро дар ин замина ҳамчун ишора ба ҷунин ӯҳдадориҳо маънидод мекунем. Мо таъйиду таъкиди ибораҳои дар Санади ҷаласаи конфронси ченаки инсонии ИАҲА дарҷшударо (Маскав, соли 1991), дар ҷаҳорҷӯби нигарониҳои дар он нишаст матраҳшуда шарҳ медиҳем.

Ташаккур.

Ҷаноби Раис, хоҳишмандем ин изҳоротро ба қарор ва дафтари нишаст замима намоед».